

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Малопольський державний університет
імені Вітольда Пілецького в Освенці (Польща)
Університет економіки в Братиславі (Словаччина)

V Міжнародна науково-практична конференція

**“УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІ І ВИКЛИКИ”**

Збірник тез доповідей

11-12 квітня 2023 р.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

У66

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 10 від 26 квітня 2023 року)*

У66

Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики: збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Мукачєво, 11-12 квітня 2023 р.). – Мукачєво: МДУ, 2023. – 195 с.

Відповідальний за випуск: ХАУСТОВА Ксенія – к.е.н., доц., доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму.

Технічний редактор: ПУГАЧЕВСЬКА Катерина – к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму.

У збірнику тез за матеріалами V Міжнародної науково-практичної конференції, що проводилася кафедрою менеджменту, управління економічними процесами та туризму Мукачівського державного університету, висвітлюються погляди науковців, здобувачів освіти, представників державних органів влади та місцевого самоврядування, підприємницьких структур на актуальні проблеми управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів в сучасних умовах.

Матеріали структуровані в розрізі декількох напрямів досліджень: «Управління економікою держави в умовах глобальних перетворень»; «Особливості регіонального управління господарськими процесами»; «Управління економічними процесами суб'єктів господарювання»; «Фінансове регулювання та обліково-аналітичне забезпечення діяльності суб'єктів на мікро- та макрорівнях»; «Управління інвестиційно-інноваційною діяльністю»; «Управління освітньою діяльністю у цифровому просторі»; «Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства».

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

*Матеріали конференції доступні для перегляду на офіційному сайті університету
за адресою <https://msu.edu.ua/konferenciji-seminari/>*

©Мукачівський державний університет, 2023

© Кафедра менеджменту, управління економічними процесами та туризму, 2023

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКОЮ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

BORZENKO O. IS TOKENIZATION OF ASSETS NECESSARY IN UKRAINE?	10
BURLAY T. SOCIETAL CONSEQUENCES OF MODERN HYBRID WARFARE: THE RESEARCH RELEVANCE FOR THE UKRAINIAN CASE	12
DZUNKOVSKA K. EXPORT PROMOTION IN CONDITIONS OF DESTABILIZATION OF GLOBAL TRADE REGULATION	14
БЄЛОВ О.В. ПРОГНОЗУВАННЯ ДИНАМІКИ ВИРОБНИЧОГО ЕКСПОРТУ ФРН	16
ЗАГРЕБЕЛЬНИЙ В.А., ТОВТ Т.Й. ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ	18
КРИЧЕВСЬКА Т.О. БАНКРУТСТВО SILICON VALLEY BANK: ЛОКАЛЬНІ ТА ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ	21
ЛИЗАНЕЦЬ А.Г., ТУРОК Я.М. СТІЙКІ ТА ЕФЕКТИВНІ ЛАНЦЮГИ ПОСТАЧАНЬ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ	24
МОСКВІНА О.Д. УПРАВЛІННЯ РЕСУРСАМИ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ	26
ПУГАЧЕВСЬКА К.Й., МАРТИН А.В. ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	29
ПУГАЧЕВСЬКА К.Й., ФЕКЕТЕ Є.В. МІГРАЦІЙНА КРИЗА В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ЗАГРОЗИ	31
ПУГАЧЕВСЬКА К.Й., РУСИН О.П. ОСОБЛИВОСТІ РЕЛОКАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА В УМОВАХ ВІЙНИ	33
ПУГАЧЕВСЬКА К.Й., ЯКУБИШИН Є.М. ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ МІГРАЦІЙНОЇ КРИЗИ В УКРАЇНІ	34
РОДІН В.С. ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЦТВОМ БІОЕТАНОЛУ В УКРАЇНІ ЗА УМОВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ, ПРОДОВОЛЬЧОЇ ТА ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	36
РОСОЛА У.В., ГНІДИН Т.Р. ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕСТУВАННЯ В ДОРОГОЦІННІ МЕТАЛИ	39
РОСОЛА У.В., КУЧЕРЯВА Д.В. РОЛЬ ДЕРЖАВИ У РЕГУЛЮВАННІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	41
СНІГОВА О.Ю. ЩОДО УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЮ ВЛАСНІСТЮ У ПРОМИСЛОВІЙ СФЕРІ: ОЦІНКА ДОСЯГНЕНЬ УКРАЇНИ ДЛЯ ВСТУПУ В ЄС	43
ТРУШКІНА Н.В. СУТНІСТЬ МЕТОДОЛОГІЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ОБ'ЄКТІВ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ: ДОСВІД ФРАНЦІЇ ТА ВЕЛИКОБРИТАНІЇ	46
ЧЕРЕП А.В., ВОРОНКОВА В.Г. АНАЛІЗ БЕЗПЕКИ У КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОГО ЕКОНОМІЧНОГО КЛІМАТУ З МЕТОЮ СТВОРЕННЯ КОМПЛЕКСНОЇ СИСТЕМИ КОНТРОЛЮ РИЗИКІВ	49
ЧУКАЄВА І.К. МІНІМАЛЬНІ ЗАПАСИ НАФТИ ТА НАФТОПРОДУКТІВ – ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	51
ШОВКУН І.А. ТРАНСФОРМАЦІЯ СТРУКТУРИ ЕКОНОМІКИ: РОЛЬ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ	53

Найбільша кількість переміщених підприємств знаходиться у Львівській області, і це підприємства переважно харчової, легкої, хімічної промисловості, будівництва, металообробки, торгівлі та інших галузей.

На Закарпатті при розгляді заявок на переміщення дотримуються підходу, згідно з яким перенесені виробництва не повинні шкодити екології області. Тому тут переважають ІТ-сфера, виробництво комунікаційного обладнання, деревообробна (меблева), машинобудівна, легка (швейна) промисловість, будівництво [3].

Воєнне Закарпаття стало платформою для формування нового ІТ-кластера країни та сформувало кейс у більш ніж 100 релокованих компаній інформаційних технологій та 30 тисяч спеціалістів цієї галузі економіки.

Однією з причин перенесення бізнесу в цей регіон є зручне географічне розташування, оскільки безпосередні кордони з чотирма країнами Європейського Союзу відкривають нові можливості для експорту продукції на міжнародний ринок та для пошуку інвесторів [4].

Таким чином, релокація національного виробництва сприяє збереженню робочих місць, податковим надходженням до бюджету країни, розвитку регіональної економіки і здорової конкуренції у краю. Тому Програма релокації підприємств відіграє важливу роль у повоєнній відбудові економіки країни в цілому.

Список використаних джерел:

1. Науково-практичний журнал «Регіональна економіка»/ Мельник М. І., Лещух І. В. Особливості, проблеми та стимули релокації національного виробництва в умовах війни. Регіональна економіка. 2022. №2(104). С. 94-100. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2022-2-10>.
2. Офіційний веб-сайт Міністерства економіки України/ Режим доступу: <https://me.gov.ua/?lang=uk-UA> (Пресс-центр, Воєнний стан: громадянам та бізнесу).
3. Національний інститут стратегічних досліджень/ Огляд реалізації програми релокації підприємств в Україні (О. Собкевич)/ [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/ohlyad-realizatsiyi-prohramy-relokatsiyi-pidpryemstv-v-ukrayini>.
4. Офіційний веб-сайт Закарпатської обласної військової адміністрації/ Режим доступу: <https://carpathia.gov.ua/> (Новини).

УДК 338.22

К.Й.ПУГАЧЕВСЬКА

кандидат економічних наук,

доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму,

Мукачівський державний університет,

м. Мукачево, Україна

Є.М. ЯКУБИШИН

здобувач ОС «Бакалавр»

спеціальності 051 «Економіка»

Мукачівський державний університет,

м. Мукачево, Україна

ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ МІГРАЦІЙНОЇ КРИЗИ В УКРАЇНІ

На сьогоднішній день міграція є дуже розповсюдженою не лише в Україні, а і в усьому світі. Прагнення мігрантів – знайти для себе місце, у якому буде безпечно

проживати і заробляти на життя. Міграційні процеси – це переміщення груп людей у різні країни світу, для того, щоб змінити місце проживання на тривалий термін. Ця тема є досить актуальною саме у плані з'ясування причин міграції різних груп населення. Україна належить до числа тих держав, де проживає значна кількість іммігрантів, тобто осіб, які народилися поза територією України. Водночас унаслідок інтенсивних еміграційних процесів вихідці з України сформували за кордоном одну з найбільших у світі діаспор.

Після здобуття незалежності та відкриття кордонів в умовах економічної кризи, безробіття та низьких заробітних плат для багатьох українців це була стратегія виживання та зростання свого добробуту. Для оцінки обсягів трудової міграції Національна служба статистики України провела чотири масштабні дослідження за технічної допомоги міжнародних організацій. Перший з них проходив у 2001 році, в ньому взяли участь 18 тис. людей працездатного віку у восьми прикордонних областях України. Екстраполяція наявних даних на загальну чисельність населення дає підстави оцінити закордонну трудову міграцію між 2,3 і 2,7 мільйонами. Це дорівнює понад 10% робочої сили. Це значною мірою відповідало оцінкам Міністерства закордонних справ, які базувалися на інформації посольств України за кордоном, про те, що до 2,5 млн громадян працюють за межами держави, і відповідним оцінкам Міністерства соціальної політики України. На основі аналізу ринку праці, згідно з яким обсяг трудової міграції становив близько 3 млн. чол. [1].

В умовах війни і кризи чисельність заробітчан знову зросла, хоча дані 2017 р. подано без урахування тимчасово окупованої території та зони проведення антитерористичної операції. Треба зазначити, що наведені обстеження не охоплювали осіб, які не поверталися в Україну в період спостереження.

Оскільки інформація про відсутніх надавалася членами домогосподарств, які залишалися на батьківщині, не могли бути охоплені обстеженням також мігранти, які вже встигли перевезти свої сім'ї до країн перебування. Таким чином, дані, отримані Держстатом, передусім стосувалися осіб, які здійснюють тимчасові поїздки на роботу за кордон, а також тих, хто працює в зарубіжних країнах, проте має сім'ю в Україні, періодично відвідує Батьківщину. Водночас вони не охопили мігрантів, які хоча й виїхали з України з метою працевлаштування, проте проживають за кордоном, втратили зв'язки з Батьківщиною, фактично є переселенцями, хоча, можливо, й продовжують вважати своє перебування за кордоном тимчасовим.

Станом на 10 липня 2022 року з 500 громадян України 285 осіб (57%) цікавляться питаннями легального перебування в новій країні, можливістю отримання грошової допомоги тощо, а 215 осіб (43%) цікавляться наявністю мовних курсів, шкіл, дитячих садків і роботи. Для порівняння – на початку травня подібна пропорція була 385 осіб (77%) проти 315 (23%). з 500 громадян України 285 осіб (57%) цікавляться питаннями легального перебування в новій країні, можливістю отримання допомоги, тощо, а 215 осіб (43%) цікавляться наявністю мовних курсів, шкіл, дитячих садків і роботи [2].

Міграційна криза створює низку викликів для держави та вимагає проведення ефективної антикризової економічної політики. Треба чітко визначити пріоритети, щоб стабілізувати економічну ситуацію і якщо не зупинити, то хоча б сповільнити міграцію. Основним пріоритетом економічної політики під час воєнного стану та протягом щонайменше одного року після війни має бути забезпечення основних потреб людей та сприяння поверненню людей до своїх домівок. Крім безпеки, це задоволення повсякденних потреб людини – житло, їжа, вода, опалення, світло, паливо тощо. Роль держави в цих процесах:

По-перше, основна міжнародна підтримка з боку наших партнерів надається державі. Уряди мають забезпечити оперативний розподіл та ефективне використання цієї допомоги для стабілізації економічних процесів та покращення бізнес-середовища. Це

передбачає проведення виваженої цінової політики, а також усунення регуляторних бар'єрів для «доступу» компаній до цих субсидій.

По-друге, влада забезпечує влаштування державного ладу. Збалансоване розміщення урядових розпоряджень може покращити економічну ситуацію під час війни та має стати відправною точкою для економічного відновлення після припинення вогню. Важливо активізувати роботу структурних підрозділів Держрезерву.

По-третє, держава забезпечує переговорний процес з іншими країнами-партнерами про подальше економічне співробітництво. Відповідно держава має сигналізувати бізнесу щодо наявності нових торговельних можливостей, а також реагувати щодо тарифних бар'єрів для критичного імпорту.

З урахуванням суттєвого обмеження експортних можливостей та руйнування традиційних логістичних ланцюгів, такі сигнали мають важливе значення як для малого та середнього, так і для великого бізнесу.

Враховуючи вищенаведене, Україна, як країна-кандидат в члени ЄС, має консолідувати зусилля з іншими країнами-членами ЄС і забезпечити захист прав громадян України (недопущення дискримінації, забезпечення соціального захисту тощо), які вимушено виїхали з країни на період війни, а також зосередитись на внутрішньо-економічних викликах. Це дозволить зменшити відтік громадян з України та створить фундамент для повернення наших людей в майбутньому.

Список використаних джерел:

1. Малиновська О. А. Міграційна політика: глобальний контекст та українські реалії. Київ: НІСД., 2018 р. 472 с
2. Стародубов О. Міграційна криза – масштаб, економічні наслідки і шляхи подолання. Українська правда, 2022 р.

УДК 662.6:338

В.С.РОДІН
кандидат економічних наук,
ННЦ «Інститут аграрної економіки»,
м. Київ, Україна

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЦТВОМ БІОЕТАНОЛУ В УКРАЇНІ ЗА УМОВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ, ПРОДОВОЛЬЧОЇ ТА ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Зростання світових цін на вичерпані енергоресурси, а також кліматичні зміни у наслідок викидів парникових газів, спричинюють стурбованість світової спільноти питаннями енергетичної, продовольчої та екологічної безпеки. Так, згідно з докладом Міжурядової групи експертів з питань змін клімату (ІРСС) - паливо з біомаси буде відігравати все більш важливе значення у скорочення шкідливих викидів. За даними доповіді «Глобальні перспективи відновлювальних джерел енергії: Енергетична трансформація 2050» Міжнародної агенції по відновлювальним джерелам енергії (IRENA) [7], членом якої Україна стала 24 лютого 2018 року відповідно до Указу Президента України від 10 травня 2016 року № 200/2016 [13], - для задоволення світових енергетичних потреб, необхідно більш ніж у двічі збільшити використання біопалива [7]. Фактично, якщо у 2021 році постачання етанолу в усьому світі становило 1,7 мільйона барелів на день (мб/д), то за умов збереження позитивної тенденції протягом наступних

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>